

אוצרות רבות

שלום רב,

במלאת 100 שנים להולדתו של המשורר יהודה עמיחי החלטנו להקדיש את הפרויקט "אוצרות רבות" לזכר דמותו, רוחו ושיריו. בהתאם לכך אמנים אשר רוצים לקחת חלק בפרויקט מתבקשים להציע תהליכים אמנותיים המתכתבים באופן מסוים עם יהודה עמיחי ויצירותיו.

יהודה עמיחי היה משורר ופורץ דרך בעולם הספרות והאמנות הישראלית. עמיחי היה איש ישראל ואיש ירושלים, עת ראשית גיבוש זהות החברה הישראלית. כמו כן היה אחד ממבשרי היצירה האינדיבידואלית, הנוגעת בחיי הפרט בשפה יומיומית, על תשוקותיו, הגיגיו, כאביו, מערכות היחסים בחייו ועוד...
עמיחי מאפשר נקודת מבט מרגשת ומעוררת הזדהות באמצעות כתיבה על האנושי והמוכר. במילים פשוטות חושף תכנים עמוקים ומרובדים, שיריו היו ועדיין אבן יסוד בעולם התרבות העברי.

על מנת לאפשר לאמנים המעוניינים להשתתף בפרויקט "אוצרות רבות" לבנות תהליך אשר מתכתב עם יהודה עמיחי ערכנו את הדף המציג הזה. דף זה מכיל פירוט קצרצר אודות המשורר וטעימה מיצירותיו על מנת לאפשר חיבור לרוח המיוחדת שהביא לעולמנו, וכך למצוא את האופן הייחודי שלכם להעניק לרוח זו ביטוי בישראל בשנת התשפ"ה, באמצעות התהליכים האמנותיים והחברתיים אותם תובילו.

...פעם ישבתי על מדרגות ליד שער במצודת דוד, את שני הסלים
הכבדים שמתתי לידי. עמדה שם קבוצת תיירים סביב המדרין
ושמשתתי להם נקדת ציון. "אתם רואים את האיש הזה עם
הסלים? קצת ימינה מראשו נמצאת קשת מן התקופה הרומית.
קצת ימינה מראשו." "אבל הוא זז, הוא זז!" אמרתי בלבי:
הגאלה תבוא רק אם יגידו להם: אתם רואים שם את הקשת
מן התקופה הרומית? לא חשוב: אבל לידה, קצת שמאלה
ולמטה ממנה, יושב אדם שקנה פרות וירקות לביתו.

אוצרות רבות

בקטע הערוך מתוך שירו "תיירים" (מתוך: "שלוה גדולה: שאלות ותשובות", שוקן, 1980) מתאר עמיחי סיטואציה שגרתית ובה רגע מפתיע הנוגע בהיסטוריה הגדולה ובאדם הקטן. והנה עמיחי מפעיל קסמיו ומבקש דווקא להפוך את המשוואה – לצמצם את תוקפה העליון של ההיסטוריה הקפואה ולהגדיל את חשיבות האדם החי, להדגיש את ההיסטוריה המתהווה, בדמות פעולות יומיומיות אשר בעדינות וחוכמה מתבלטת החשיבות והייחודיות שבפעולות אלה.

קטע יפה זה יכול להיות לנו השראה לאיכות שאנו מבקשים לחשוף במפגש של האמנים עם בני הגיל השלישי – לבקש לראות את האנשים המשתתפים בפרויקט, לדרוש את המבט המתעניין על כל הרוחש בסביבה שלנו, להיות אמנים המתבוננים ברחוב, באדם כמאורע ייחודי וחד פעמי אשר פעולותיו הרגילות הן הקסם אותו יש לחקור, להאדיר ואף להנציח בתוצר אמנותי.

יהודה עמיחי (1924–2000), עלה מגרמניה לישראל, היה לוחם, מורה ואיש חינוך. לצד פעולתו האמנותית כמשורר גם עסק במחזאות, פרוזה ותרגום. עמיחי פרסם את ספרו הראשון בגיל 31. שיריו וכתביו עוסקים באדם, באהבה, בזיכרון, ביהדות, ביופי הפשוט והמרהיב, בירושלים, בהיסטוריה הגדולה ובקטנות היומיום.

בהמשך מצורפות דוגמאות של שירים מהאוצר הגדול של עמיחי, זאת על מנת לעורר השראה לבניית תוכן המפגשים ותוצר התהליך אותו אתם/אתן תגישו. אנו מקווים ומאמינים שתהנו ותגלו יופי ועניין רב.

בהצלחה!

צוות אוצרות רבות

אוצרות רבות

הוראות למלצרית

אל תורידו את הכוסות והצלחות
מן השלחן. אל תמחקי
את הכתם מן המפה!
טוב כי אדע:
חיו לפני בעולם הזה.

אני קונה נעלים שהיו ברגלי אדם אחר.
לידידי מחשבות משלו.

אהובתי היא אשת איש.
לילי משמש בחלומות.
על חלוני מצירות טפות גשם.
בשולי ספרי הערות שאחרים רשמו.
בתכנית הבית, שבו אני רוצה לגור,
ציר האדריכל אנשים זרים ליד הפתח.
על מטתי כר, שבו
גמה של ראש שאיננו.

לכן, אל תורידו
מן השלחן.
טוב כי אדע:
חיו לפני בעולם הזה.

(מתוך: בגינה הציבורית, עכשיו, 1959)

***

ככל שאנו מתרחקים מן האהבה,
אנו צריכים להרבות בדבור,
מלים ומשפטים ארוכים ומסונדרים.
אלו נשארנו יחדיו, היינו
יכולים להשאר דממה.

(מתוך: עכשיו ברעש, שוקן, 1969)

אוצרות רבות

מותר האוהבים מן האחרים

מותר האוהבים מן האחרים: גם האחרים אומרים
 "תהיה אתה במקומי", "תהיי את במקומי"
 אבל האוהבים מקימים את הדברים האלה.
 עכשיו אני במקומך ואת במקומי. את ואני את.
 הכל השתנה, דבר לא השתנה, רק המקומות.
 האחרים. לפעמים, טוענים זה נגד זה,
 "אתה רק משתמש בי", "את רק משתמשת בי",
 "אתה מנצל אותי", "את מנצלת אותי"
 אבל האוהבים אומרים את אותם הדברים בלהט ובשמחה:
 אני רוצה, נצלי אותי, אני רוצה, נצל אותי
 עד תם.

(מתוך: פתוח סגור פתוח, שוקן, 1998)

ניסים

מרחוק כל דבר נראה נס
 אבל מקרוב גם נס לא נראה כפי.
 אפלו מי שעבר בים-סוף בבקיעת הים
 ראה רק את הגב המזיע של ההולך לפניו
 ואת נוע ירכיו הגדולות.

(מתוך: שעת החסד, שוקן, 1982)

***

ראיתי בחצר ירושלמית, ראיתי גרעינים
 מפזרים על בד פרוש ליבוש בשמש ואמרתני,
 אהיה להם להיסטוריון אספר להם על האבטיחים
 והדלעות שמהם יצאו. אני דורש מן החול
 לזכר את האבן ומן האבן לזכר את הסלע הגדול
 ומן הסלע את הגעש והאש.
 ובעצמי אני שוכח את מה שהיה בקיץ האחרון
 ואפלו מה שהיה אתמול, ביום רביעי, אבל אני זוכר
 את השיר שהיו שרים אותו הלויים
 בבית המקדש ביום רביעי.

(מתוך: פתוח סגור פתוח, שוקן, 1998)

אוצרות רבות

מי שם

בשעות אחר לילה אלה:
לא עוד מלים.
אלא רק כמו קני רחב
במפה.
מספרים אחדים.
אפלו לא.

וכאן השער:
לא תארת לי
שבדידות היא שער
חשבת, קיר.

וקריאת השומר בי:
עצרה!
מי שם?

מי היה שם?

(ולא על מנת לזכור, שוקן, 1971)

בין כוכבים אתה אולי צודק אבל לא כאן

"בין כוכבים אתה אולי צודק,
אבל לא כאן," באמצע הדבור
עברת לבכי שקט, כמו שבאמצע מכתב
עוברים מכחל לשחר כשהעט מתניבש,
או כמו שפעם החליפו סוסים במסע:
הדבור התעייף, הבכי רענן.
זרעי קיץ עפו לתוך החדר שבו
ישבנו. לפני החלון עמד עץ שקד משחיר,
גם הוא לוחם אמיץ במלחמה הנצחית
של המתוק נגד המר.
ראי, כשם שהזמן איננו בתוך השעונים
כך האהבה איננה בתוך הגופים,
הגופים רק מראים את האהבה.
אבל מזכר את הערב הזה
כמו שזוכרים תנועות שחיה
מקיץ אל קיץ.
"בין כוכבים אתה אולי צודק, אבל לא כאן".

אוצרות רבות

שיר אוהב וכואב

כל זמן שהיינו יחדיו,
היינו כמספרים טובים ומועילים.

אחר שנפרדנו חזרנו
להיות שתי סכינים חדות
תקועות בבשר העולם,
כל אחד במקומו.

(מתוך: שלוח גדולה: שאלות ותשובות, שוקן, 1979)

***

אני מכיר איש שעשה לעצמו אשה אידאלית מתשוקותיו:
את השער לקח מאשה שעברה בחלון אוטובוס,
את המצח מדודנית שמתה בצעירותה. את הידים
ממורה בילדותו, את הלחיים מן הילדה, אהבתו הראשונה,
את הפה מאשה שראה אותה מטלפנת בתא צבורי,
את הירכיים מנערה ששכבה בחול ליד הים,
את המבט המצדד מזו, את העינים מאחרת,
ואת המתנים מפרסמת בעתון. מכל אלה עשה לו
אשה שאותה אהב באמת. וכשמת באו
כלן, כרותות רגלים, חצויות פנים, מנקרות עינים
מרוטות שער, קטועות יד ופצע במקום הפה,
ותבעו את שלהן ותבעו את שלהן.
וחתכו מגופו, וגזרו ממנו וקרעו מבשרו,
והשאירו לו רק את נשמתו האבודה.

(מתוך: פתוח סגור פתוח, שוקן, 1998)

תוספת לחזון השלום

לא להפסיק אחר כמות החרבות
לאתים, לא להפסיק! להמשיך לכתת
ולעשות מהם כלי נגינה.
מי שירצה לעשות שוב מלחמה
יצטרך לחזר דרך כלי העבודה.